

Tlws yr Ifanc - Eisteddfod Gadeiriol Penrhyn-coch 2011

Daeth saith ffolio o waith i law yng nghystadleuaeth Tlws yr Ifanc. Yn eu mysg, cafwyd amrywiaeth helaeth o wahanol arddulliau a chyfuniadau o leisiau ac offerynnau. Braf oedd gweld fod pob ymgeisydd wedi cyflwyno gwaith mewn fformat clir gan ddefnyddio meddalwedd cerddorol yn broffesiynol. Cyfansoddiadau lleisiol oedd y mwyafrif o'r darnau gyda nifer ohonynt yn cynnwys offerynnau amrywiol ar gyfer y cyfeiliant. O ystyried bod yr ymgeiswyr i gyd wedi defnyddio meddalwedd tebyg i Sibelius er mwyn cynhyrchu sgor, dim ond un cystadleuydd manteisiodd ar y cyfle o gyfrannu recordiad sain.

Pleser o'r mwyaf oedd darllen gwaith y saith ymgeisydd, a dyma ychydig o sylwadau amdanynt.

Cafwyd dwy gân, un oddi wrth 'Fflur' a'r llall oddi wrth 'Ffrind Hywel Gwynfryn', y ddwy ar gyfer deuawd soprano ac alto gyda chyfeiliant piano. Roedd y caneuon, sef 'Rhosynnu Nadolig' gan 'Fflur' a 'Ar Noson fel Heno' gan 'Ffrind Hywel Gwynfryn' yn dangos addewid gyda rhai cyffyrddiadau hyfryd.

Roedd 'Jazz mataz' gan 'Merwerydd' yn dangos dealltwriaeth gadarn o'r arddull jazz. Ysgrifennwyd y darn ar gyfer trio sacsoffon, piano trydanol, gitâr fas a drymiau. Rheolwyd y gwedd yn ddigon addas, gyda'r alaw yn symud yn rhwydd rhwng yr offerynnau.

Cafwyd darn o gerdd-dant o'r enw 'Un Seren' oddi wrth 'Tanybwlch'. Gosodiad traddodiadol oedd hwn gyda digon o amrywiaeth yn y gwedd. Yn ogystal â'r delyn, cafwyd ensemble ychwanegol i gyfeilio i'r côr tri llais. Dangoswyd dychymyg wrth osod y geiriau.

Derbyniwyd dau ddarn oddi wrth 'Carlo' sef darn o gerdd-dant 'Y Ddawns' a 'Byw am Heddiw' ar gyfer ensemble offerynnol a deuawd lleisiol. Yn y darn cerdd-dant 'Y Ddawns' defnyddiodd 'Carlo' offerynnau taro i efelychu sain y cloesiwr, syniad diddorol ac effeithiol. Cafwyd ymgais dda yn y ddeuawd 'Byw am Heddiw' i greu awyrgylch priodol gyda'r gerddoriaeth yn adeiladu at uchafbwynt cryf tua'r diwedd.

Dau ymgeisydd sydd ar ôl, sef 'Stesion Strata' a 'Ryan Giggs'. Teimlais fod cyfansoddiadau'r ddau yma yn dangos nifer o rinweddau medrus, ac yn gosod eu gwaith ar lefel uwch yn y gystadleuaeth yma.

Roedd tri darn yn ffolio 'Stesion Strata', darn cerdd-dant 'Llais Pavarotti', pedwarawd llinynnol 'Hau'r Hadau' ac 'Ymdeithgan y Werin' ar gyfer chwe piano trydanol a drwm ochr. Cafwyd ymgais dda yn 'Ymdeithgan y Werin' i greu darn cyfoes gyda nifer o rinweddau cyffrous, megis newid yr arwydd amser ac amrywio'r gwedd cerddorol. Yn y pedwarawd llinynnol, cafwyd ymgais dda i ddefnyddio harmonïau amrywiol. Roedd y darn cerdd-dant yn enghraifft draddodiadol a chadarn. Hoffais y syniad o arbrofi gydag offerynnau ychwanegol, ond, mae'n rhaid bod yn ofalus wrth ychwanegu offerynnau pres i'r gwedd. Mae yna beryg i'r ensemble offerynnol drechu'r lleisiau. Serch hyn, dyma gerddor medrus a chreadigol.

Casgliad o ganeuon mewn arddull sioe gerdd a chafwyd gan 'Ryan Giggs'. Roedd

pedwar darn yn y casgliad, ac yn eu mysg cafwyd cyfuniad medrus o leisiau unawdol, deuawdau ynghyd â gwaith cor SATB. Teimlais fod iaith harmonig y gyfrol yma yn dangos aeddfedrwydd arbennig. Un o gryfderau amlycaf 'Ryan Giggs' yw rhwyddineb y gosod ar gyfer y lleisiau a'r defnydd hyderus o offerynnau amrywiol. Sgil y cystadleuydd yw bod y llinel lleisiol bob amser yn flaenllaw yn y gwead. Daw'r gyfrol i ddiwedd grymus gyda'r gân 'Un ydym Ni'. Uchafbwynt teilwng i gasgliad graenus.

Hoffwn longyfarch holl gystadleuwyr Tlws yr Ifanc. Roedd hi'n bleser ac yn ffrind darllen eu gwaith, a gobeithio y byddant i gyd yn parhau i freinio'u crefft yn y dyfodol. Mae gwaith addawol 'Stesion Strata' yn haeddu clod ac yn dangos dychymyg a'r gallu i arbrofi. Ond, gwaith aeddfed a medrus 'Ryan Giggs' sydd wedi dod i'r brig eleni. Y mae 'Ryan Giggs' yn deilwng o glod ac anrhydedd yr Eisteddfod, fel enillydd Tlws yr Ifanc, Eisteddfod Gadeiriol Penrhyn-coch, 2011.

Jane Leggett